

N°. 34.

Sestdeenâ, 19. (31.) August

1872.

Wakfa par gabdu: Wabjas wecks 1 rubl., pastes nauba 60 kap.

M a h d i t a j s.

Gefschemmes sinnas. No Rihgas: Augsta Keisera reisofchana, — wezzaka polizei-meistera pasludd., — fastabdeta damp-laiwa, — pahr tralku sunni, — nelaiwe zaur pistoli. No Stulmann-m.: nelaiwe zaur sibbeni. No Ufu-m. pahr fcha gadda isdewiku. No Pechterburgas: statistiga kongresse. No Podolias: pahr zuktura fabrikeem. No Sibirijas: pahr arrestanteem.

Ahrsemmes sinnas. No Wabzsemmes: daschadas sinnas. No Schweizijas: siefkaws Nefschajews fakerts. No Rohmas: pawests gribboht aiseet zittur. No Spanijas: pahr dumpineekeem. No Englandes: pahr nemeerigeem strafneekeem. No Serbijas: jaunais firts Milans. No D.-wid.-Amerikas: pahr waldineekeem Peru walste.

Saunakahs sinnas. Lautisti zenteent. Strihbinsch Rihgas Kreemu awise. 2. Augusta mehnes-beena. Urbildes.

Peeliktuma. Leischu firts Gedemins un Leischu sweineels Jagails. Kalnatrohdsineeks. Ar warru apprezjeta. Dstelsle.

Gefschemmes sinnas.

No Rihgas. Pahr augsta Kunga un Keisera reisofchannu nahluschas schahdas sinnas: 11ta August Keiseriska Augstiba Leelfirsts Krohna-mantineeks pulkst. 2 p. pufsb. Taganrogâ eereisoja un tur apnehmahs fagaidiht augsto Keiseru paschu. 12ta August Keisers pats Taganrogâ atbrauza pulkst. 9 pr. pufsb. un kad pilli Deewa luhgschannas bij noturretas pahr Deewa meerâ duffedamu Keiseru Aleksanderu I. (kas 1825 g. tē Taganrogâ mirris), tad pulkst. 10 ais-reisoja us Nowotscherkasku, fur wehl tai paschâ deenâ eereisoja. Kad pilsbasniza Deewa-wahrbi bij noturreti, tad Keisers apmelleja stoblas un to brohfasti, kas Kasaku wezzakee bij fataisijuschi. Pulkst. 6 bij leela maltite pee Keisera fataisita preeksch tur-renes waldineekeem un Kasaku pulka weetneekeem. 14ta August Keisers apskattija Kasaku rikfoschannos us platscha un walkarâ pulkst. 9 lihds ar Leelfirstu

Krohna-mantineeku un Leelfirstu Wladimir Aleksandrowitschu aisreisoju us Tschugujewu.

No Rihgas. Saun-eezeltz Rihgas wezzakais polizei-meisters pa Rihgas awisehm islaidis schahdu fluddinaschannu:

„Manna ammata darrischannas irr tahdas, ka nekad skaidri newarru nosazziht, fur tai woi tai brihdi buhschu atrohdams, lai gan pa leelakai dakkai no pulksten 9 pr. pufsbdeenâs lihds pulkst. 3 pehz pufsbdeenâs Rihgas polizei-waldischannas nammâ usturreschohs.“

„Kad nu katra laika esmu gattaws, laudihm paklausihht, bet pee teem fungeem, kas man par palihgeem, pee winnu dauds darrischannahm warr notikt, ka tee nepaspehj par kahdu winneem usdohtu leetu ismellechannas-darrischannâs, woi zittâs kahdâs isdarramâs buhschannâs, pee laika man pasinnoht, tad tadeht luhdsu wiffus tohs, kam kahda waijadsiba pee mannis, kâ arri wiffus tohs, kas gribb man to pasinnoht un wehl arri tohs, kuru darrischannas pee polizejas-fungeem kâ waijaga, us preekschu ne-eet, — lai tee schahdas fawas waijadsibas un pasinnochannas faraksta papihra, to eeleef kuwertâ un tad to aissehgeletu eebahsch tai lahditē, kas jau tadeht pee manna kambara durrihm polizejas nammâ peelikta, woi lai to nodohd mannâ dsihwollâ. — Wezzakais Rihgas polizeimeisters palkawneeks Reichard.

— 12. August deenas walkarâ pulkst. 5 ta damp-laiwa „Kommunikazion“ no juhrmallas ar laudihm un sakkumneetu mantahm us Rihgu nahkdama, paschâ daugawâ prett Balto basnizu faduhrabs ar to us

Pehterburgu braukdamu dampfuggi „Admiral“. — „Admiralis“ tam norahwa weenu rattu un sinnams, arr zittadi fadraggaja tà, ka laima tuhlin sagahsahs us weenu puffi un lagitè pa lohgeem uhdens gabja eekschâ. Warr dohmaht, kahdas isbailes un fajulschana nu zehlahs stary libdsbraukdameem fakkumneeteem, kas daschi ne til ween paschi daschu grubbeenu bij dabbutuschchi, bet kam arri wiinnu leetas tikta falauftas un zittas pawiffam pasubdufchas. Weena gohws, kas libds westa, tuhlin eekrittuse daugawâ un ta pehzak ispeldejuse us fallu. Taggad teefoht ismeklehts, kas pee schahs nelaimes wainigs. — Wehl ohtra behdu sinna no Dubbultu juhrmallas tahda: 13tâ August trats suns tur eegaddijees, kas no Slobkas nahldams, zaur Kahrtsbadi, Dubbulteem, Majohreem un t. pr., skrehjis, dauds zilwekus un sunaus sakohdis un tomehr newarrejuschi to panahlt un dabbut nojist.

— 16tâ August no rihta pullst. 8 notiffa nelaimes zaur schaujamu rihtu. Sallas-muischas peena puifis Mikkel Sperra pistoli drohschibas deht us zekka libds nehmis, to nodewa us tirgu maiesbohde № 124 paglabbaht. Bohdneeze Libse Koch pehzak panemm to pistoli apstattiht un laikam kâ ar to mehginajuse, jo paschâ tai brihdi nahk bohde maifi pirft no Beerin-muischas pagasta jaunellis Pehter Meelin, — pistole sprahlst un skrohtes tam waigâ eekschâ. Polizejas dakteris gan leezinajis, ka eewainoschana neeffoht nahwiga un sehns tikta aiswests flimneeku nammâ us ahrsteschanu.

No Stutmann-muischas, Kohnnesses draudse. Daudsreis jau par to irr runnahts un rakstihhts, ka pehrtona laikâ nebuhs appalsch kohleem flehptees, tapehz, ka sibbens arween mehds augstos kohlôs spert, bet kas to kreis pallausa! Schè wehl par pamahzidamu preekschihmi gribbu zeenijameem lassitajeem weenu breefmigu notiffumu stahstihht, kas nupat Kohnnesses draudse, Stutmann-muischâ notizzis. — 29tâ Juli f. g. pullsten 10 preeksch pufsdeenas, kad breefmigs pehrtona gais iszehlahs, muischas kalpi un kalpones, lauka darbus pamesdami, no leetus flehpufsches klahbtuhdamâ smullâ egku-meschâ, netahlt no Daugawas mallas; tè us reis meschs palizzis kâ ar ugguni apleets un tai paschâ brihdi notizzis warrens pehrtona spehreens. Un at Deems! weens no scheem kalpeem, R. Stutschka wahrâ, 25 gaddus wezs, kas appalsch weenas no tahm leelatajahm eglehm stahwejis, bij no sibbena trahpihts un tè atraddis faru nahwi! — Kaut jel kautini weenreis no farwas pahrgalwibas atstahtohs, schahdu preekschihmi peedsihwojuschi un nekahrdinatu Deemu, fazzidami: „no nahwes neweens ne-isbehgs!“ Sinnams, ka ne-isbehgs gan, bet newaijag' tihfchi to mekleht.

B. Apseh n.

No Ismunuischas pufses Kursemmè. Tâ patt kâ wiffur zittas pufses, tà arri pee mums bij scho-

gadd' agri pawaffaras laits ittin filts un augligs un tadeht zaur to karstumu, kas April un Mai mehneschôs schè bij juhtams, jaw rudsi til tahk bij fagattarwojuschees, ka 26tâ Juni deenâ tohs pa dalkai schur un tur sahka plaut. Kâ rahdahs, tad rudsi buhs ittin labbi isdewufsches augfchanâ, turpretti meeschi un ausas, kâ arri zits waffarajs irr pa widdam audsis. Kartuppeti arri rahdahs labbi augufchi, lai gan zittas saknes dahrsôs naw ne kur augfchanâ us preekschu tikfufchas; redsehs kâ ar tahm us ruddens gallu wehl buhs. Dahrsu kohka-augli kâ: ohgas, abboli, bumberi un kirfchi libds Juli mehnescha beigahm jaw wiffur irr gattawi un arri fanemti preeksch bruhkes jeb pahrdohschanas. Salka arr, ka teem faimneeteem, kas bittes turra, schogadd' meddus effoht, gohds Deewam, pa pilnam. Kad jau tà eet pee mums augfchgalla Kursemneeteem, tad zerram drohschi, ka wehl labbaki tas ees ar leijas Kursemneeteem.

Sbrg.

No Pehterburgas. Pehterburgâ taggad fapulzejusehs tà nosaukta tautu statistiga kongresse, us kurru kohpâ fanahlt no wiffahm walstehm weetneeki, kas pahr tautu labbumu farunnajahs. Schoreis schi kongresse teek noturreta Pehterburgâ, kur us to fanahfufchi dauds fungi no zittahm walstehm. Schai kongressi jau pawiffam ta Sta reisa un 10tâ August pullsten 11 Keiseriska augstiba Leelfirsts Konstantin Nikolajewitsch, kâ kongresses gohda-presidents, ar ihpaschu runnu to atwehra, muischneeku fapulzes leelajâ sahlè.

No Podolijas gubernijas raksta, ka tur zukura fabriki stipri wairojotees. Libds schim tur jau bijuschchi 33 zukura fabriki, kas pufs milliona puddu runkel-rahzenu zukura taisijuschchi, bet taggad buhwejoht 16 fabrikus no jauna klahk. Schehlojahs, ka schèe fabriki pohstoht meschus, jo katris fabrikis pa gaddu patehrejohk 31,000 affis mallas. Gubernijâ mescha til effoht 590,000 besfetines.

No Sibirijas raksta: Maskawâ ifgaddâ fanahlt 7900 arrestanti, kas no turrenes teek suhtiti us Tomsku un tahlak libds Rihta-Sibiriju. No Aprila beigahm ikneddet 400 zeetumneeki teek suhtiti no Maskawas us Nischni-Nowgorodu. Nischnâ pa gaddu no wiffahm pufsehm fanahloht libds 9300 zeetumneeki un bes tam no Kasanas libds 1100. No Nischnas us Permû tohs suhtohk ikneddet pa 250, kur pa gaddu fanahloht libds 11,150 kohpâ, to tad atkal pa 700 reisa suhtohk us Tjumeni. Tjumenè pa wiffu gaddu teekohk sawesti 12,000 un no tejenes tee teekohk pa 700 reisa ar dampfuggeem un laiwahm tahlak suhtiti libds Tobolsku. Tobolskâ fablotees ta isfchirfchana: kahdi 3900 paleekohk Tobolskas gubernijâ, zitti eijohk ar damplaiwahm us Tomsku, kur ar teem no Tomskas gubernijas un Semipalatiniskas aprinka fanahfdameem zeetumneeteem ifgaddâ kahdi 9000 arrestanti sakrahjahs. 2000 no scheem paleek Tomskas gubernijâ, 7000 teek us

Atschinsku Nihita-Sibirijâ tablat fuhititi. Wiffi no strahpesdarbazeetumeem is Wilnas, Simbirskas un Karlowas nahfdami zeetumneeki, kas us zeetumneeku darbeem noteefati, pehz ihpascha nospreeduma teef fuhititi us Nihita-Sibiriju.

Ahrsemmes sinnas.

No Wahzsemmes. Wahzsemme taggad no teef daschadas leetas, ko wiffu të ihsumâ newarram isstahstihht. Desuitu iswaddischana waldischanai darra deesgan raises un nesinn, kad ta heigsees, jo scheem tehtineem effoht deesgan draugi un aisstahwetaji arr, un wihrini, kas lihds schim eeradduschichi pahr waldischanas likkumeem nebehdacht, tee taggad arr ne kâ newarr to zeest, ka teem jadarra zittadi, ne kâ wiannu galwineeks, pahwests to pawehl. Nu Ebstreikija un Franzija, kur teem kohrtelis wehlehts, dabbus scho weesu pa pilnam. Stahsta arri, ka wezzais Hannoveres kehniensch weenreis palizzis apdohmigals, gribboht atsazitees sawam kehina gohdam un ar Prubschu waldischanu faderretees. Prahtigaki arr buhtu, jo zittadi sawu mantu rohkâ nedabbus. — Ihpaschi taggad teef runnahts un strihdehts pahr to treiju keiseru sanahlschanu Berlinê, kur buhschoht musiki spehleht dauds musikanti un weesu tur fafkreeschoht no mallu mallahm Berlinê til dauds, ka ruhmes nebuschoht. Bet ko nu schee trihs keiseri sawâ starpâ norunnaschoht, luhl', to nu gribbetu jau eepreelich sinnahht un katris awisneeks rauga saweem lasstajeem pehz sawas wihses ko eestahstihht, weens schâ, ohtris tã. Arri wezzais Napoleons Englandê kahdeem wehtkahrigeem awisneekem, kas wiannu pahr to jautajuschichi, atbildejis, ka tee trihs keiseri gan meeru gribboht, bet katram pee ta effoht saws mehrkis. Kreewu semme gribboht meeru, lai warretu stiprinates us to, sawu senn nodohmatu un nospreestu mehrki panahht; Wahzsemme gribboht meeru, lai warretu sawu jauno walsti nodibbinahht un tad Kreewu semmei un Franzijai kruhtis pretti greest; Ebstreikija gribboht meeru, lai sawu walsti warretu nostiprinahht un tad, ja isdohdahs, atkal par Wahzu walsti palikt. — Kreewijai nebuht newarroht patikt, ka Franzija irr pasemmota. Wahzija un Ebstreikija warroht labprahht ar Kreewiju palikt draudsihâ, kamehr ta wiannu wehlefschanahm nestahjotees zekkâ. — Sinnam, tee trihs keiseri labbâ prahtâ sanahlschoht un faderrefschotees kohpâ; bet til ko gaddischotees kam uskrist, woi ko aisstahweht, tad ne weens wairs nedohmaschoht us to Berlinê norunnatu kontrakti, bet darrischoht tã, kâ katram ta waijadsihâ buhschoht. Napoleons gan sinn, kahds winsch pats bijis, tadeht to paschu tillumu peemehro arri zitteem walbineekem. — Tas jau sinnam, kad weens sawu wahrdu lausch, tad jau zitti arr ne warr to wairs turreht.

— Ta melle=sinna pahr to gaidamu pastardeenu, kâ jau sinnam, pahrlubduse wiffu pasauli un nemahzitee tumschee kautini wiffur to usnehm-

techi par pateesibu. Taggad, kâ dsird, jau pats pehdigajs termins pagahjis, tadeht daudsi jau nosplahwufchees pahr sawu tizzibu. Berlinê kahda seewina dsihwojohht ilgalus gaddus weenâ un tai paschâ weetâ un tadeht wiffi nahburgi to pasihstohht kâ lohti darbighu seewu, kas neweenu azzumirkli walti nepalaischoht garram un daudsreis dsirdejuschi, ka ta sunijuse zittus, kas sawu laiku plahpadami, woi pee lohgeem flattidamees patehrejuschichi. Us weenreis, — tas bijis 12tã August pr. pufsd. pullst. 11. nahburgeem bijis jabrihnahs, kad to paschu seewu ceraudsiuschichi brihwâ stahwoht pee wakkeja lohga. Kad tee jautajuschichi, tadeht winna nu tã darroht, tad ta atbildejuse: winna effoht sawu deenas-darbu pabeiguse un nu gribboht meerigi to pasaules gallu fagaidiht. Wiffu, ko nahburdjes pretti runnajuschas, ta naw klausijuse, bet palikkuse pee sawas apnefschanahs. Tomehr, kad pullstens jau apstittis weenu, tad ta faskaitusehs rahwuse lohgu zeet' un teikuse: „kad es to buhtu sinnajuse, tad teescham tahs stundas nebuhtu wis noslinkojuse.“

No Schweizijas raksta, ka tur Bihrikes pilssehtâ fakerts un apzeetinahts tas flepkaws Netschajew, pahr ko fennat tikka stahstihhts, ka tas Maslawâ kahdu semkohpibas akademijas studentu nosahwis un laudis mellejis faskubbinahht us dumpi prett waldischanu. Lai gan toreis winna beedrus fakhra, tomehr winnam bij isdeweess aisbeht us ahrsemehm, kamehr nu winna stunda arri peenakhuse.

No Rohmas. Kâ jau sinnam, zaur to trohskni, kas iszehlahs no ta, ka pahwestu par nemaldigu pazehla, pehrn ta leela konzihle netikka wis pabeigta, bet atstahht us isdewigaku laiku. Bet taggad kardinali pahwestam nedohdoht meeru un tam usstahjoht, lai konzihli pabeids; un Franzijas biskapi warren tihkojohht, lai to konzihli ne wis Rohmâ, bet Franzijâ pabeidschoht, jo tur effoht daudsi pilssehtas, kas pa walti ruhmi dohschoht. Bet pahwests effoht nodohmajis to konzihli tepat Rohmâ sawâ Watifana pilli pabeigt, jeb to pabeigschanu atstahht sawam pehznahzejam. Bet wehlat nahlfuschas sinnas atkal falka, ka pahwests fataifotees us Marselji aisreischoht. Sa tas teefa, tad Frantschu Desuiteem taf buhs isdeweess wiannu pahrunnahht, Rohmu atstahht un dohtees us Franziju. Par kaunu wezzam tehnam to wis newarretu nemt, kad atstahht Rohmu, jo të winnam ildeenas jadsird un jareds daudsi prettibas zaur to, ka winna likkumi un eestahdjumi teef sem kahjahm mihti. Taggad pat kehina likkums aisleeds wiffas garrigas beedribas wiffâ Italiâ un leek aisstehgt wiffas tahs skoblas, ko lihds schim garrigneeki ween waldujuschichi un nelauj ne taggad laizigahm teefahm tur eebahst sawu deggonu un azzis un palkat luhkoht, ko behrneem mahza un woi skoblas istabas irr weffeligas preelich behrneem. Woi tu reds! kas nu schee tahdi usluhht gaddijuschees, kad jau til daudsi gaddu simtenus neweens nebe-

daja, woi të kahdas ftohlas effoht, woi ne! Nu fchee gribb par meistereem usmestees, un gudraki buht pahr teem meistereem, kas jau gaddu jintendõs të is-tikkufchi. Ubrè, kahdi putnini!

— Wehl kahda sinna is. Rohmas raksta tà. Es jums flaidru sinnu warru doht pahr to, ka fwehtais tehws pateesi irr nodohmajis Rohmu atstah. Wiffi pahwesta mantas dahrgumi, ar besgalla dahrgem atmineem isrohtati ammata swahrki, fwehtee traufi un t. pr., irr cepakkati kastès, fur pahwesta wapens wirsü un aissfuktiti us Englandi. Kad taggad pahwests gribbetu kahdus leelus basnizas fwehtus noturreht, tad winsch to wairs newarretu, jo winnam tee ammata swahrki un fwehtee traufi wairs naw mahjä. — Wehl zittas sinnas stabsta, ka pahwests, kà walbineeks, gribbejis no zittahm semmehm nauđu paleeneht, bet ne fur neisdohdotees; winnam daudj naudas wajagohht, ar fo sawus ustizzigohs us-turreht, bet nenomannoht wis ka fchee tizzigee tikkai flinkas deenas ar gattawu maifi mellejohht un kad tas buhschoht peetruht, tad tàpat notikkohht, kà Brenzim ar to kaffi pasakta: Brenzis preezajahs pahr kaffa ustizzibu, ka tas weenigi pee winna palizzis, bet tik fo pehdigo kumosu ar to bij dallijis, tad kaffis asti pazehlis aissfrehja prohjam.

No Spanijas. Karlistu dumpineeki wehl arween schurp un turp atrohdahs un daudsina, ka schur un tur wehl pehz kehina dschwibas tiklojohht. Kehinisch no sawas reisofchanas pa zittahm walsts daktahm, atkal effoht pahreisojis mahjä. Pee jaunu kortesu iswehleschanas kehina parteja wirsroflu dabujuse.

No Englandes sinno, ka tur tee darba laudis, ihpaschi fabriku strahdneeki, pawiffam padewufchees tahdam garram, kas tohs pehzal pagallam pohsta eegrubdischoht. Winni wiffi ar reisi atstajahs no darba, fo tik tad ween atkal gribb usnemt, kad lungi teem woi nu lohni pawairofchoht, jeb masaf stundas liffchoht strahdaht. Pa to laiku, kamehr nestrahda, dschwwo no tahs palihdsibas lahdes, fo ar lungu palihdsibu few ectaisijusch. Sinnams, ilgi tà newarr pastahweht: lungi peelee, laudis fo atlaisch un tà saderrahs atkal. Bet zil ilgi? Laudis pa kahdu laiku eedohmajahs: kad jau tik tahf effam us sawu puffi dabbujusch, ja-rauga, wai newarram, wehl wairaf dabbuht un — leef atkal darbu pee mallas. Tà tas gahja, kamehr no 12 darbastundahm palikka us 9. Zaur to jau arr tas nahzis, ka wiffas tahs fabriku prezes palikkufchas dahrgakas. Dsird, ka strahdneeki atkal fahloht trakloht un awises daudsina, ka to nu darrifchoht few pascheem ween par pohstu, jo lungi wairs nepadohsfchotees, bet saweddischoht few strahdneelus no zittahm semmehm, kà Amerikaneeschi jau darrijusch un fchee, paschu laudis, lai tad eetohht — sunnus fist. Sakkams wahrdõs jau mahja: kad warde uhdent apnikkuse, us semmi lezz, tad wannags to notnahbj.

No Serbijas. 10tä (22.) August Beigrada tikka 101 schauts ar leelgabbaleem, ka jaunais firsts Milans pilnigus wihra gaddus fasnedsis, nu jo pilnigi usnemm waldischanu. Zitti Ciropas walbineeki bij wehstneelus suhtijusch, jauno firstu apfweizinaht un tam labbu laimi wehleht. Bija tur leela gawilleschana. Firsts zaur raksteem, fo us wiffeem eelu stubreem lifka pcesist, Serbeeschcem pateiz par to gohdu un ustizzibu, ar fo tee winnu usnehmufchi un apfobla, ka winsch tautas garrà buhschoht waldbiht wezza walbineeka firsta Michaela pehdas eedams. Winsch pateizahs teem palihgem, kas libds schim winna weeta walsti tik teizami waldbijusch un apfobla ar sawu meef' un dwehseli pahr sawas semmes labklahschanohs gabdaht.

No Decuwiddus-Amerika. Bittureisejas baggatahs Peru walstes presidents Balta, kà jau agraf sinnojam, tikka nokauts, un to bij darrijusch kahdi 4 brakti, Gutierrez wahrdà, kas pehzal paschi atkal tikka pakahrti. Schi walste nelaimiga zaur to ween, ka tur ihpaschi no karrawirfneekem tee presidentes usmettuschees, kas tikkai few ween mantas krahjusch un walstei neko par labbu nedarrijusch. Schahdi wihri, kà jau karralungi, drihs karraspehku us sawu puffi warreja dabbuht un par walbineekem usmestees, woi semme winnus gribbeja woi negribbeja. Schinnis laikõs Peru walstei leelaka eenahfchana irr no teem putnu-fuhdeem, fo sawu Guano un scho pahrdofschana irr isrenteta. Bet fur nu paleef ta nauda? Kur tad zittur, kà presidenta nepildama malka. Dselsuzetta buhweschanu arr tik warreja dabbuht presidenta draugs, lai malka zil malka. Tà schahdi presidentes kohpà ar preestereem semmi warren isfuhz. Laudis gribbedami schahdai nebuhschanai weenreis gallu darriht, gribbeja eezelt kahdu birgeri, un nu pat us to jau isredsejusch par kandidatu Limas birgermeisteri Manuel Pardo, kas effoht uo wiffeem zeenijams wihrs. Bet nu wezzas partejas wihri wiffi spahrdotees tam pretti, sinnamami, ka nu winnu baltahs deenas buhschoht pagallam. Dsirdehs gan us preekschu, kà tur isdohfees.

Jannakahs sinnas.

No Pechterburgas, 17ta August. Augstais Kungs un Keisers Kartowà apmelleju basnizu un dahmu-ftohla, waktar waktarà cereijoja Tschugujewà.

No Berlinas, 17ta (29.) Aug. Franzija atkal malfaschoht karralshades nauđu un tabeht fataisahs, Wahzeefchi sawu karraspehku no zittahm Frantschu gubernijahm west ahra.

No Japanas. Japanas Keisers, jeb Mikado, apnehs mees nahfoshà gadda Ciropu apmelleht un laikam us to leelo israhdischanu arri us Wihni reioht.

Tautiski zenteeni.

Kas dihdseji — dihst, kas nihzeji — nihst.
Latw. jalk. wahrdõs.

Schi gadda pawassara mums atnessa libds ar zittahm jaulahm dahwanahm grahmatu, furru Latweeschu laikraksti

wehl naw peeklahjigi eewehrojuſchi. Mums prabta A. Kronwalda „Nationale Bestrebungen,“ t. i. „Tautiſti zen-teeni.“

Lihds pat jaunaleem laikeem muhsu Baltija tizzeja, ka mahjas ſtaffi taiſnibu atklat Latweeſcheem (Zgganeem) par labbu eſſoht bailiga leeta. Schi tizzeja nebija bes eemeſta. Merleka tehws p. pr. dauds dabjuja zeſt par ſawu ſtaffi taiſnibas wallodu; weenu laifu wiſch ne maſ nedrihtſteja rahditees ſawa dſimtenē. Tit wehli un rahmi Baltija ſchi leeta zil—nezil labbojuſehs — jo wehl gaddu tit pagahjuſchi, kamehr Baltijas publikai bija jatlaufahs nitnas uſmahſchanahs un kibbeleſchanahs, ſo papreeſch „Mah-ias weeſis“ un wehlat ihpaſchi „Fehterburgahs awiſes“ dab-juja juſt. Naw tapeh; ne kahds brihnuns, ka tit ta maſa ſaka raſtu dalka ſweſchās wallodās, kaſ par Latweeſchu (Zgganau) liſteni jo taiſnaku teeſu ſpreeda, irr klaja laiſti mahjas, Baltija. Ween alga, woi tahdi raſti is Wahzee-ſchu, Kreewu, woi is Latweeſchu ſpatwahm zehlahs — tee luhfoja pa wiſſleelakai dalkai nomeſtees ahrpuſs Baltijas, ſaraktitaja wahrdu dandſkahrt zeſchi ſlehydami. Bit dauds taiſnu prahtigu raſtu par Baltiju tahda wiſſe naw Wah-ſemmes laikraſtōs nodrikteti, par kurreem tit rets kahds Balteets ſinn! Bit dauds naw pehdigā gaddudeſmitā Kreewu laikraſtōs ſpreedumu par Baltiju, par kurreem pee mums tit wiſſe no tabl ſinn jeb ſinnas ne retti ſipri ſagrohſitas, t. i. kahdas Baltijas Wahju awiſes neſuſchahs!

Ka no tahdas ahrigas apwahrdoschanahs nelahgumi warr zeltees — kurſch ſaprattigs zilwels to leegs. Ihpaſchi teem, kaſ eelſchigahm pahrspreeschanahm nebija draugi, newarr wallodas, ſuhdſibas, lammaſchanahs un wainas pla-ſchā paſaulē par Baltiju pa prahtam buht. Gewehroſim p. pr. tit to, kahds trohtſnis wiſſā Kreewu ſemmē zekahs, tad Kreewu awiſes ar rettu weenprahtibu ſahſ ſtalli us-brukt „Baltijas widdus laitu eerittehm, kaſ walſtei, ziwil-ſazijai un tautas labbumam par taunu“ un t. j. pr. Schahdu trohtſni ſadſirduſchahs, Wahju Baltijas awiſes mehds prettim trohtſni zelt, itt baididamas leetas laſſita-jeem minnedamas. Daſch „meerigs birgelis“ newarr wairſ meerigi gulleht eet, baididamees, ka taſ tit nahſo-nahſochā rihta „pahrfreerohts“ ne-atmoſtahs. — Bet taſ naw wiſſe nelahgums. Pahrspreedumi tabli no pahrspre-ſchamas leetas un weetas ne retti wahjati un ſellati, ne ka mahjas tee warretu buht, kur paſchu behrni tohs warretu labbali eewehroht, pahrluhfoht un rahrlabohht. Swesche-neefeem, kam paſchu mahjas dauds darbu un ruhpes, naw wakkas un patiſchanahs ilgi klauftees us muhsu „maſahm leetahm,“ ſihlahm peerahdiſchanahm, wiſſpuſſigahm noſweh-ſchanahm, preeſch kurrahm paſcha apgabbala behrnam buhs uſmannigas ouſis, tapeh; ka taſ tam paſiſtamas un winna labbumus jo turu aiſkarr. Preeſch ſweſchahs pu-bliſtas tadeht raſtitajam daſchreiſ peteek par attahlu leetu tit ſihwi bahrotees un ſtalli gauſchoht, lai ween ſadſird un ſajuht.

Wiſſi minneti nelahgumi, bailles un trubkumi tit zaur eelſchigahm pamattigahm un augligahm pahrspreeschanahm un ſaprohtoschanahm nowehrschami. Ja Baltijas buh-ſchanahm trubkumi un wahjumi — ko patt muhsu Wahju awiſes jaw atſiht, — tad ſpreeschamas un gauſdamas bal-ſis jaw ne-apluſſinahs. Ja ſchihm baſſihm nelauj pa-zeltees „weeta,“ tad taſ atſkannehs „neweeta.“ To ap-zerroht, katreſ, kam Baltijas labbumi ſirdi ruh; buhs tee-ſcham ar preeku apſweizinajis un laſſijis raſta eefahlumā minnetu grahmatu no A. Kronwalda, kaſ dauds gaiſmas laiſta par ſwarrigahm leetahm, par kurrahm pee mums patumsā ittin dihwainas dohmas ſaſehluſchahs. Schihs leetas irr Latweeſchu tautiba un Latweeſchu tautas zen-teeni muhsu deenās.

Wihdōs wezzōs laitōs Baltija tizzeja, ka katris Latwee-

tis irr „bauris.“ (Taggad buhs laikam patt Wahju ko-loniſti Widſemē ſchahdu tizzeja aiſmirſuſchi). Peh; Wahju awiſchu ſinnahm preeſch kahda gaddadeſmita, woi druſzim agrati, pee ſcheem „baureem“ raddahs — deefinn no kur-reenes — tauni laudis, kaſ ſwehta kriſtibā par Jaunlat-weeſcheem noſaulti. Scheem „Jaunlatweeſcheem“ nu bija peh; tahm paſchahm awiſchu ſinnahm taſ negants eerad-dums „baureem“ ſtahtſiht, ka tee ne-eſſoht „bauri“ ween, bet arri Latweeſchu tautas behrni — zilweli ar tahdahm paſchahm kahribahm peh; zilweku teeſibahm un labbumeeem, ka jeb kurras zittas tautas behrni. Ka tahdi negantneeki ſohdami, kurſch gan to nebuhtu tizzejis, kaſ tolaik muhsu Wahju awiſes laſſija! Bet tad nu augſta walidiba tohs par ſohdameem ne-atradda un daſchi no muhsu prahtiga-teem Wahzeescheem ſahſa brihnitees isdaudſinatōs negant-neekōs paſchu ſemmes behrnus, daſchu kreetnu, gudru un labprahtigu draugu atraſdami, tad arri minnetahm awi-ſehm bija ſawa gohda deht wiſſi atraſtee taunee laudis ja-atlaiſch. Taſ arri laimigi notikta: „Mihgas (Wahju) awiſes“ mehſ jaw wairaf, ne ka preeſch gadda laita laſſijam, ka „Jaunlatweeſchu ſtahwollim arri irr tee-ſiba buht,“ t. i. ka Jaunlatweeſchi naw wiſſe laundarri. Bet kaſ tad lai ſchee Jaunlatweeſchi irr, ja teem tomehr newaijadſetu buht? Luht — dohd mums taggad ſapraſt Wahju awiſes — tee irr ittin labbi zilweli, kurrus mehſ no wiſ-ſas ſirds mihlejam, bet weenā leeta wiani pehdigi muſti: tee gahda par ſawu tautu, ſawu mahtes wallodu, ne-ap-dohmadami, ka taſ pawiffam weltigs darbs, jo wiſſi Latweeſchi buhs, ja ne ſchodeen peh; launaga, tad rihtu agri us wiſſadu wiſſi jaw ſawu tautibu ſaudejuſchi un par zittas tautas behrneem, wiſſwairaf ſinnams par Wah-zeescheem pahrewehrti. Teeſa gan, mehſ Wahzeeschi jaw ſeptini ſints gaddus ar Latweeſcheem ſehpā dihwodami, tohs ne-eſſam par Wahzeescheem pahrtaiſjuſchi; bet kaſ par to: — ja gailis wehl naw ohlu dehjis, woi tapeh; irr jatiz, ka wiſch nahſochās deenās nedehs ohlas? Jaun-latweeſchi grihb, lai ſemmakās ſtohlās pee mums to ihſu ſtohlās laitu preeſch dihwē waijadſigahm mahjibahm prahtigi walka, un ne preeſch dihwē aiſmirſtamahm ſweſchu wallodas drumſlahm. Un atkal tee neapdohma, zil ne-koſchi taſ irr, Wahju wallodu ta nihdeht un zil ne-eſſep-ſchami irr, Latweeſchu wallodā peepeschi tahdas ſtohlās un tahdu raſſineezibu eetaſiht, kahdas tahm wiſſpreeſchajahm tautahm irr; zil ne-iſmaſfatu weena konwerſazijas wahrd-nize ween Latweeſchu wallodā? Teeſa gan, ka tautas ſtoh-lahm, kurru weenigs un taiſnis mehrtis irr, tautai taſ wiſſepirmahs mahjibas neſt, maſ dalkas ar ſweſchu wallodu nihdeſchanu, ar zittu tautu augſtahm ſtohlahm un leeliſtu raſſineezibū, ar konwerſazijas wahrdnizehm un t. j. pr.; bet kaſ par to: — wai tad wiſſi ſchahdi wahrde neſtann itt ka leeliſtas peerahdiſchanahs?

Schē mehſ tit eſſam pliffus ſaulus no ta dohmu au-guma un ſahwa par Latweeſchu tautibu un zenſchanahm ſihmejuſchi, kaſ muhsu Wahju awiſes un ſaprohtams arri Wahju publika, daſchbrihd parahdahs. Sinnams, ka ſchahdi lauli minnetās weetas nerahdahs wiſſe plitti, ka pee mums, bet ar tuſlu, ſahrtu meeku apſegti, i. i. glubdenōs, jauſi ſkannochōs wahrdōs tehrpti. Ja pee mums Baltija pub-lika, ihpaſchi Wahju publika, buhtu politiſki wairaf attih-ſtita, tad mums, Latweeſcheem, ne maſ newaijadſetu ſchah-das dohmas eewehroht, ruhpedamees taſ ſawa ihſtā waigā iſrahdidami nihzinaht, jo tad wiſſleelaka Wahzeeschu dalka tahdas dohmas patte ne-eewehrotu un neezinatu. Wairaf ar politiſtahm leetahm eepaſinnuſehs, leelaka Wahzeeschu dalka pee mums teeſcham peekriſtu ſchahdahm Wahju doh-mahm:

Jaunlatweeſchi, jeb rihtigali, gaiſmoti Latweeſchi, gahda par ſawas tautas garrigu plauſchahu, kaſ teem zaur ſawu

mahtes jeb tautas wallodu wiſſaſtrafi un wiſſpa-
teefigaki eefpehjamſ. Mums, Wahzu muſſchneekem, kohp-
manneem, ammatneekem buhs kohti derrigs, ja gaimotu
Latweeſchu garſ un puhles pee muſſu eedſihwotaju wiſſ-
leelaſahs un negaimotas dakas to eefpehs, ko mehs ne tad
tik labbi un ahtri ne-eefpehtum. Wairaf gaimohts ſtrahd-
neekſ buhs tiſtumigakſ un labbatu darbu ſtrahdahs; wairaf
gaimohts ſaimneekſ kohps prahtigaki mahjas, wairaf no
tahm iſſklappedams. Zil patt ſaimneekam ka ſtrahdneekam
buhſ, wairaf gaimoteem, wairaf kaſ peerohſas un wairaf wai-
jadſibu: winni wairaf pahrdohs un pirſz, wairaf dohs
ammateekam darbu un peknu. Dſihwe muſſu Baltija
zaur wiſſu to buhs jo raſchenaka un patihſamaka. — Ka
Wahzeefcheem mums Wahzu walloda mihta, to ne weens
prahtigs zilwekſ mums par kaunu nenemm. Bet tiſſkai
garriga tumſiba un naidſ winnas iſſplattifchanohs warr
kaweht. Preezaſimees, ka Latweeſchdſ pſeſchahs gaima;
kohpſim iſtenu draudſibu ar Latweeſcheem, tad zentigatee
Latweeſchi teeſcham puhleſees muſſu daudſtaht waijadſigu
wallodu un rakſtneeſibu jo pilnigi eepaſiht pee tahs gar-
rigi ſtiprinadamees. — Kai mehs us Wahzjemmi, ka us
muſſu iſtenu tehwiſchku ſtattamees — to padohmu warr
tik muſſu eenaidneeki un ſkaugi mums doht, tiſſkodami,
lai mehs nepaſiſtamas Wahzjemmes deht atſakamees no
muſſu mahjokkeem Kreewijas Baltija, kurri mums ſeptin-
ſimts gaddos ne maſaf par miſku dſimteni palikufchi, ka
p. pr. daſcheem Wahzeefcheem Berlines Brandenburgas pro-
winzija (Brandenburg = Браненбург = ſarra preedeens),
jeb daſcheem zitteem Wahzeefcheem zitti widduſchi, kurdſ
tee tik preeſch lahdeem gadduſimteneem Slahwu wai Lat-
weeſchu ſemmeſ uf dſihwi apmettuſchees.

Ta teeſcham dohmatu daudſ Wahzeefchu pee mums, ja
teem ihpaſchi politiſkaſ ſapraſchahs wairaf buhtu. Bet taggad,
kur pat muſſu Baltijaſ Wahzu awiſes ne buht nezeſchahs
ſchohs truhſtumus maſinaht, bet turpretti tohs — deſſinn
kam par labbu — neleetigi walka, atraudamahs no pa-
mattigeem, lahprahtigeem pahrspreedumeem par leetahm,
kaſ mums jo tuwu gukſ un preeſch jebkurra Balteeſcha
ſwarrigaſ irr, — taggad pee mums daſchah aplamas doh-
maſ un baileſ warr atraſt plaſchus un paſlahwigus mah-
jokkuſ galwas un ſirdiſ.

Zil brihſcham, ka jaw ſajzijaſ, parahdahs muſſu Wahzu
awiſe kahdas brunnotas leezibaſ par dohmahm, kahdas
tahs uf Latweeſchu tautibu un zeſchanaſhm turra. Schahdi
brihſchi mums ja-eewehro, jo tee muhs, mahja kaſ no tahs
puſſes gaidams, kaſ darrams. Schahdus brihſchus mums
pehz ſlawena Wahzu rakſtneeka (Wetes) padohma „tuhdak
pee tſchupraſ jagrahbi“ un to mums meſtu almeni tuhdat
par mahzibaſ krehſtu japahrwehſch, iſ kurra mums irr
eemeſliſ, Baltijaſ, ihpaſchi Wahzu publikai daſchah run-
nas turreht par iſteneem Latweeſchu tautas zenteeneem,
par naida, kaunumu un draudſibaſ labbumu, par bailu ne-
meeru un taiſnibaſ drohſchumu, un zittahm leetahm, kaſ
katram Balteeſcham buhtu jaſinn. Tahdu waijadſigu runnu
turra minnetä grahamä muſſu paſiſtamas tauteteiſ Kron-
walda Attiſ, uf almena plaſchi amettees, to „Zeitung für
Stadt und Land“ irr pehrn Oktoberi gribbejuſe uf wiſſeem
zentigeem Latweeſchu tautas dehleem ſwelt. Muſſu tau-
teeſcha runna jeb grahamä Wahzu walloda irr ſwarrigaſ
un weikſ darbs. Wiſſur rakſtä irr mannamſ, ka rakſt-
neekſ irr ſawu rakſtä nemtu leeru pamattigi pahrdohmajis
un ſmalli, warrbuht druſzin par ſmalli, noſwehredams wah-
dſ gebrbis. Leelaſ, itt ka ne weens prahtigs zilwekſ, kam
pateefiba un gohda prahtſ mihtli, neſpehtu ſcho grahamu
apdohmigi iſlaſijaſ, uf Latweeſchu tautas zenteeneem nai-
digu prahtu turreht. Ka ta patt uf nepahrabbojameem
prettineekem to eefpeh, to rahda mums patte Zeitung für
Stadt und Land ſawä „atbildē“ eefſch № 79. Schi Bal-

tijaſ ſeltainite rahdahs no U. Kronwalda rakſtä ta trahpita,
ka tai waijadſeja weſſelaſ 62 rakſtu rindas ar teizeeneem,
kaſ pehz muſſu Latweeſchu nojehgas ne ween wiſſai ſmalli
un peeklahjigi, lai tik warretu to iſſajzih, ka ta negribb ne
kahdſ ſihſatſas pahrspreeſchanaſ prett minnetu grahamu
eelaſtees.

Ka pee mums Baltija Wahzu awiſes irr, kaſ weenadi
ween wehl zeſchahs iſſfargaht ſawu publiku no jebkurrahm
pamattigahm awpreeſchanaſhm par Baltijaſ buhſchanaſhm,
no darbigakſ garra dſihwes, no labbakahm politiſkahn ſa-
jehgahm, taſ iſſkatru Baltijaſ eedſihwotaju, kam ſawas dahr-
gaſ dſimteneſ labbumi ruh, warr ne tik ween ſtumdinah, bet
arri uf jo ſtipru darbibu muddinah. Ihpaſchi mehs
Latweeſchi, kaſ mehs no ſawahm awiſeſhm wiſſzaur lab-
baki eewehroti teekam un tadeht uf labbatu zellu, ihpaſchi
mums peeklahjahs, jo uſzihligi par to gahdaht, ka tahdi
rakſti jo wairaf pee mums iſſplattahs un labbatuſ augkuſ
neſ, kaſ Baltijaſ labbumuſ gohdigaki eewehro un patee-
figaku gaimu laiſta muſſu tumſchumodſ. Bet ſinnamſ itt
ihpaſchi ſchahdſ gaimaſ darbs peekriht Latweeſchu awi-
ſeſhm. Arri Kronwalda Attiſ allojahs, ja winſch ſawä
gramatä uf 11 lappas puſſi leelaſ dohmajoh, ka tik „Bal-
tijaſ wehſtneſſiſ“ preeſch ſchahda gaimaſ darba Latwija
raddihtſ. Ne, ne weens zeenijamſ Latweeſchu laikrakſtiſ,
ne weens kreetnſ tauteteiſ teeſcham ne-atraufees no ſchi
leeliſta, ſwarriga darba. Pee mums rohnahs dohmu ſa-
wadibaſ, ihpaſchi par leetahm, lamehr tahs wehl naw deef-
gan ſkaidrojuſchahs; muſſu ſtarpä zellahs patt kildas, patt
ſkaidigahs kildas; bet ſarra par muſſu tehwiſas un tautas
labbumem muhs atraddihſ wiſſuſ jo deenas jo wairaf
kohpā ar peerehm uf weenu puſſi — pret iſteneem
prettineekem. Dr.—d.

Strihdiſch Nihgas Kreewu awiſe.

Nihgas wehſtneekſ (Рижский вѣстникъ) ſawä
№ 172 paſneedſ eewehrojamu rakſtu par „Maſka-
was Ahrihgas eedſihwotaju waijadſibahm.“ Scho
rakſtu irr ſarakſtijaſ Serbowa lungs. Wiſſu rakſtu
ſchoreiſ laſſitajeem paſneegt neſpehdami, mehs tiſſkai
tohs jo ſwarrigohs wahrduſ ſchē uſſihmeſim.

Serbowa lungs wiſſu pirms iſſtahta, ka Kreewu
eemihneeki Maſkawas Ahrihgā taggad ſkohlakſ mah-
zibaſ ſemmalu weetu eenemmoht nekä preeſch kah-
deem pahrdesmit gabdeem; tapehz Nihgas Kreeweem
buhtu jo naigi par ſkohlakſ jagahda un ihpaſchi
jaruhpejahs, lai winnu brahti, kaſ noſchelojamä ne-
mahzibaſ tumſä nogrimmuſchi, pee ſkohlakſ mahzibahm
tiſtu un zitteem Nihſeneekem pakkaſ nepaliktu.
Bet ſchee taggad wairaf gahdajoh par ſweſchneekem
nekä par ſawcem paſchu brahleem; ſchee taggad gah-
dajoh, lai Latweeſchi un Sgauni Kreewu wallodu
eemahzitohs un Kreewu ſkohlakſ tiſtu ſkohloti, zer-
redami, ka tee, Kreewu wallodu eemahzijuſchees, par
Kreeweem palikſchoh, bet maſ eewehrodami, ka pa-
ſchu brahti leelä neſinnaschana un nemahzibaſ effoh.
Tahda gahdaſchana par Latweeſcheem effoh no Nih-
gas Kreeweem nepareiſa, jo Latweeſchi itt nemaſ
tahdi noſchelojami pehz pahrtiſchanaſ un mahzi-
baſ ne-effoh; turklaht arri Latweeſchi Kreewu wal-
lodu nemahzotees winnas tiſſkuma deht, bet tiſſkai
ſawas peknas deht, lai warretu paſchā Kreewu ſemme
labbakſ weetas dabhuht un ſarra deeneſtä par un-

teroffizeereem tikt. Nihgas Kreewi darroht nepa-
reisti, tā strahdadami; jo pirms waijagohr par fa-
weem brahteem gabdaht, un tad teem peeteek, tad
tiklai par sweschneecem ruhpetees; jo Kreeweem, tā
leelas tautas lohzeekem, peenahkotees weenmehr teem
pirmeem un augstakeem buht starp tahdeem, kas ir
masinahm tautinahm zehluschees, tas irr: Latwee-
tim, ka masas tautas lohzeekim, nebuhs lihdsigam buht
eeksch mahzibas ar Kreewu, tā leelas tautas lohzeekis.

Serbowa funks arri pahrmett Kreewu pareistizzigai
Pehtera-Pahwula-brahku draudsei (Иеронавловское
опатство), ka schi par daudj par Latweescheem gab-
dajohr, un pee tam sawus Maslawas Ahrrihgas
brahtus leekotees peemirfufe.

Tā Serbowa funks.

Us Serbowa funga pahrspreedumu Nihg. wehst-
neeks № 175 ar garraku rakstu atbildejis. Wiasch
raksta: Kreewi, Igauni, Latweeschi, Wahzeeschi ef-
soht wiffi Kreewu pawalstneeki, weena Keisara behrni;
newarroht tapehz weenam wairak teesibas (rektes)
peeschkirt tā ohtram jeb trescham. Mehš wiffi, Kree-
wijas pawalstneeki buhdami, effam Kreewi. Par
Maslawas Ahrrihgas eemihneecem runnajohr, Nihg.
wehstn. fakka, ka par skohlahm gan gabdajohr, bet
skohlas teekoht tiklai mas apmekletas; tapehz derretu
tohs Kreewus, kas skohlas labbumu naw atsinnu-
schi, pee skohlas mahzibas peespeest. *) Arri Pehtera-
Pahwula-brahku draudsi Nihg. wehstn. aistahw, faz-
zidams, ka Kreewu pareistizziga brahku draudse sawus
peenahkumus pilnigi peepilsoht.

*) Schis padohms arri mums Latweescheem buhtu eewehrojams.

2. Augusta mehnes-deena.

Scha gadda 10. Mai deena, par kuru awischu-
lappas lassitajeem plaschas sinnas neffuschas, da-
scheem Widssemes apgabaleem par behdu-deenu irr
bijusi; jo schai deenā daudj fainneecem un winnu
deenastneecem no wehtras ispohtitas mahjas un aif-
nestas jeb fadraggatas mantas, ar ruhktahm affarahm
bija ja-apraud; ir pat dascha zilweka dsihwibas-swezze
schai breefmu-brihdi irr isdsehsta tikfusi.

Beeminnetas deenas breefmu-liftens arri frohna
Mahrnehnmuischas 16 semneeku mahjas peemekleja
un ihfā laikā tē leelu pohstu isdarrija un tadeht
arri scheijeenes apskahdeto waigi tai deenā no is-
baiku un sahpu-affarahm pahrpulhda. Bet, tā pehz
bahrga negaisa faules-starri jo mihligati un spohschati
dabbu apspihd, tāpat arri Mahrnehneeschu apskah-
dete, par kurreem 10. Maijā wehtras-breesmas plo-
fijahs, par teem 2. Augusta mehnes-deenā preeka
faules-starri mihligi atspihdeja un tahs paschas az-
zis, kurras breefmu-deenā no behdu-affarahm pah-
pluhda, tahs 2. Augustā ar preeka un pateizibas-
affarahm pildijahs. So 2. Augustā tikla Mahr-
nehneeschu wehtras apskahdēti Pils-Raunas walsis-
mahjā, kur arri zitti Raunas draudses apskahdēti
pagasti*us*to* paschu-bija* fapulzinati, no augsti zee-

nijama Behfu pirmas draudses-teefas leelunga —
Eckardt — ar mihlestibas dahwanahm baggatigi ap-
dahwinati.

Us kahdu wiffi tahbas dahwanas sanahkuschas
un kas pee tam itt fewischti irr puhlejusches, par
to irr plaschs apraksts pehdejā Mahjas weefa un
Laltijas wehstnescha-nummerā, appalsch ta wirraksta:
„Dahwanu-swehtki Ruzkā pee Behsim“ — lassita-
jeem tizzis pasneegts.

Tadeht taggad tiklai atleek, par fanemtahm nau-
das-dahwanahm pateizibas issazihrt; bet kad ar mut-
tes wahrdeem tas naw cespehjam, tad Mahjas wee-
fis teek luhgts, apdahwinato Mahrnehneeschu pa-
teizibas zaur awises lappu wisseem teem, kas to
pelnijuschti, issazihrt. Pirmā pateiziba peenahkhs
issazihrt dahwanu-komitejas preekschneekam, drau-
dses leelungam Eckardt un winna zeenigai leelmah-
tei, zaur kuru ne-apnikuschem publineem schis mih-
lestibas darbs labbu galla-mehrti panahzis; ohtra
pateiziba wiffai dahwanu-komitejai issakkama, kas
laiku un sweedrus apskahdeteem par labbu naw tau-
pijuschti; trescha pateikschana ja-issalka wisseem teem,
kas mihlestibas-dahwanas pasneeguschti un kas fa-
wus peemekletus brahtus winnu behdās naw aif-
mirsuschti; ar wahrdu falkohr: Wisseem gabneecem
un dewejeem, jeb kurras kahrtas buhdameem, tah-
lumneecem un tuwumneecem, wisseem apdahwina-
tee Mahrnehneeschti firsniugu „paldees“ fakka un
preezigās firdis issauz: Augsta laime Zums!!

J. G.,

apdahwinato wahrbdā.

Atbildes.

A... B.... No wiffahm Zuhfu 26 perschahm schi irr ta brangala,
bet metristi tomehr neriktiga:

At lepna Mahreja,
Tu pasauls traikule!
Tu sawu wainaku
Walla tā sahbaflu!

3. B.n. No Zuhfu 23 perschahm arri schi weena ween to gelo:

Kā wannasinsch kahds wistas ferr
Un nesinnoht tahs semmē sperr,
Tā mihlatajs ar leelu preek
Nesinnoht trihs pee Lemim teek!

Tapehz winnu arr schē nodrikkejām! bet ne-apnikschat puhle-
tees, jo lads nahf ar gaidischanu ic. Garas dseefmas mehš
newarram iedrukheht knappas ruhmes deht.

Preeksch apskahdeteem zaur aukn

no 10. Maja tahkati dabbuja: no Alojes dr. 12 rubl 30
kap., no Burtneeku dr. 34 rubl., no Straupu dr. 20 rubl.,
no Mas-Sallazes dr. 103 rubl., lohpa 169 rubl. 30 kap.
Prahwestis, A. Jungmeister.

Nihgas Latweeschu beedriba.

Swehtdeen tai 20tā August pulst. 8 wakkarā weffi-
bas wakkars ar dseedaschannu. Masfa: wihreescheem 50 un
dahmahm 30 kap. Preekschneeziba.

Nihgas Latw. labdarrischanas beedriba.

Swehtd. 3. September pehz pufdeenu pulst. 4 general-
fapulze. Preekschneeziba.

Lihds 18. August pee Nihgas atnahkuschti 1510 luggi
un aishgahjusch 1411 luggi.

Arbitredams redaktehrs: A. Leitan.

**Kà faderrinati
apfweiznam raddus, draugus un
pašibstamus.**

Sofia Elisabete Bannit.
Reinhold Galls.

Intšchu-kalnu. Rihgä.

Sluddinaschanas.

Ar scho teel sinnams darrihts, la Bihrin muifšas pagostam, Krimmulbes draudse, waijaga pagasta fšrihwer un pagasta fšohlmeister.

Tamdeht, las schošs ammarus gribb peenemt, lai wišwehtlati ar jawabm leezibadm tai 11tä September f. g. pee Bihrin muifšas pagasta waldischanas preteizabš.

Bihrinä, 8. August 1872.

Štohlotojs, las Wallas seminari mahziješs un las arri Kreewu walledu proht, warr tubliht weetu par palihgu Bchsu drauifšs fšohlä dabbuht. Škaidrasas sinnašs pee A. Seebode, Bchsu dr. fšohlä. 2

Wezzati, kurri wehšahšs šamwšs behrnus wehl us preelšchu Enselenes pareifšizigšs draudšes fšohlä doht, lai peemidabšs pee laika. Škohlšs laikšs fahšfees no 1. Oktober 1872 g. un dibbinasfees wairaf us Kreewu walledu un rakštem un t. pr. Enselenes pareifšizigšs preesteris Iwan Klarowški.

Ar gubernijas waldischanas wehšchanu tirs fšichšeles muifšä faträ gaddä, tai neddekä preelšch Mikkeleem, tai 19tä September širgu-, leelu- un masu-lohpu- un prezzu-tirgušs turrehtšs.

Weena mahja pabr Daugawä, aiš lehgera piazza, ar 47 ruhru-weetahm šch gadda augleem, irr libšš 25. August pabrdohdama. Klafstafas sinnašs Agelškalna apteeki.

Weena leela dšiwojama mahja ar labahm eerikštem, šä: leddus-pagrabbš, šlehti, štalli preelšch 8 širgeem, wahgušš, 1 turšchera štabu, lohpu-štalli, drehbju (wešchšs) bruhtš r. r., šä arri 1 leelšs ohbolu- un šafnu-dabššs, teel no Ima Oktober f. g. šchbreta. Šchi weeta buhtu it ihpašchi derriga preelšch weenas šinnu andeššs jeb bohdes eerikšteschanas. Klafstafas sinnašs šchdohd šifumas muifšas waldischana. (Adress: Lysohn pr. Wenden.) 3

Ta mahja Mast. Ahr-Rihgä, Kattolu-eelä M 20 irr pabrdohdama. Klafstafas sinnašs Bchb. Ahr-Rihgä, jaunä šchreššä pee wešchereene Krigiru.

Wasš grunšs-gabbalš, Kalnzema želka mallä, turwu pee Rihgšs-Wolterajas dielšu-želka libšš ar mahjinnu un dabššs, irr appalšch rohšas pabrdohdama. Turwalas sinnašs šchdohd Polenz un Beymann pee Jaunem wahrteem. 1

Luppatas

no wiššadabm šortehm un šahrtahm, tillai škaidras wilšana ween ne, teel pirktas Rihgates pavihru fabriki, las atrehdabšs 18 werštes no Bchšim un netabl no tabm muifšahm šchempu-muifšcha un Paltemal; tai fabriki mafša par luppatahm to leelalo jennu, teel riktigi šwertu un peeweddeji teel gohdigi apdeeneri. — Šas nu šcho labbumu gribb panahli, tee lai tohs luppatus atweed rafšchä fabriki, bet ne pee teem tur aplabrt dšiwodameem ušpirzeem, — las tak to teefu mafšahšs mafaj, šo pašchi gribbešs ušpelnihšt fabriki. Šapat arri luppatas faträ laika teel pirktas šcha papihru fabrika kontori, las atrehdabšs Kalei- un Širgu-eeläš štuhri, pee leelabšs gildesnamma, blakam becest-wihru „Ekšpress“ kantorim.

No ženjures atwehšchšs. Rihgä, 18. August 1872.

SINNA.

Ar Deewa palihgu gribbu Septembara mehnescha eesahumä **Kaffu-eelä,** pretti bahrinu nammam,

Englišchu tehrauda- un miššina prezzu un muifška-rihtu bohdi

atwehrt.

Kad es jau 18 gaddus tai tehrauda bohde pee rakšuschu us štuhra par palihgu esmu deenejis, tad gribbu taggad us šawu pašchu laimi prohweht un luhdšu šawus draugus un wiššus, lam tahdas prezzes waijag, pee mannis nahli, jo eš dšihšchobš ar labbu prezi un lehtu jennu šawus pirzejus apdeeneht tä, la tee buhs meerä. Štahw rakšihštš:

„Daudš warr weenam palihdšeh.“

Tadeht šcheem wahrdeem uštizzešchobš, jo man arri waijag šawas pahrtikšas.

J. Škert.

! Dischlera lihme !

no teem wišš-labbakeem ahršemmes lihmes-fabriškem,

šä arri lihmes-pohdini us trim šahjahm un arriššan tahdi, ar widdus trauku preelšch wehrdošcha uhdena; **dischlera fšruhwiššiki** jeb **šaturretaji** no it-weena leeluma, irr pilnä šrahjumä atrohnami un teel neween wairumä bet arriššan par masahm dalkahm pahrdohiti tai neween

gruntigä, bet arriššan wišš-wezzakä

J.

Kedlich

Englišchu

magafihnä.

Tahš gaiditas

rohšas-šchuhjamas-mafšhinas

irr atweštas un dabbujamas leelabšs Šmilšchu-eeläš štuhri Nr. 1 pee

F. Lüh, pretti behršes-nammam.

Šcha gadda Johna rudšus

no labbakahšs šortes warr dabbuht tai miltu-bohdē pee

J. E. Š. Šmidt,
pee jaunajeem wahrteem. 1

Šchjenes gattawas

wihna-šekkaras (ohgas) un ananas

pehrt **S. Šoegginger,**
Kohp-eelä M 5. 2

Tai nakti no 10. us 11. August f. g. tillai Limbašchu-Katirihnes draudšs, Pables walšš, Angas šaimneelam us gannibu weena galfchi šarkana wehwe nošagta, 6 gaddi wezza, no 130 rubl. šudr. wehrtibas. Tai sehwei irr peerē bolts laulums un krehpes us kreifo pušš, krehpes un ašte irr drufzin bahlganatas, us labbo palštalas šahju wehšiti irr redšama redta, las išežlusfees no walga šašchnaugšchanohš. Šas par šcho nošagtu šchwi Klafstafas sinnašs warrehtš doht, dabbuht 25 rubl. f. pateizibas algas.

Tai nakti no 16ta us 17ta August irr Lahdes-muifšas Štarpas krohdšneelam Mikkel Einštein nošagti 2 širgi, weens 6 gaddus wežš, lam mašš bruhšs kaltums us mugguras, ohtriš bruhšs ehšfelis, 3 1/2 gaddus wežš, krehpes abbeem us kreifo pušš; turklaht nošagti apbruhšeti wahgi ar dšelju ašš, bruhni pehrwei ar šarkanašm štrihpahm. Šas pabr šchahm šahššbahm škaidru šinnu doht pee Lahdes muifšas waldischanaš, dabbuht 15 rublšs pateizibas algas.

Drilkehtšs un dabbujamas pee bilšchu- un grahmatu-drilketaja Ernst Plates, Rihgä, pee Pehtera-bašn.

Sluddinafchanas.

Bezj-Attesmuishā tils 25. September f. g. baltki un malka wairafkohlitajem uhturpē pahrdohiti.

Kad tas Eshumuischas Kille mahjas fainneeks Rein Kohls parrabu beht konkursi kritiis, tad teel wiffi wiina parrabu beweji un -nehmeji us-ajinati, 3 mehnefchu lailā no appalfchā minnetas deenas, t. i. lihds 1. Oktober f. g. pee fchihš walstis-teefas peeteittees, wehlaki ne weens netiis peenemts, bet pehz liffkuma notelshanas isbarrihts.

Eshumuischas walstis-teefā, 1. Juli 1872. 1

Jelgawa.

Zaur Kurssemes wirspilsteefas nosilshānu no 17. Juni f. g. esmu eestahdināhts wirspilsteefas-advokata ammatā no 1. August eesahtoht, ar dsh-wolki Jelgawā.

Wirspilsteefas-advokats
Alphons Neumann.

Kohrtelis: Stribwer-eeļā № 3.
Runnajasmas stundas: rihtōs no pulkst. 9-11.
pehz pufsb. no p. 3-4.

Bohde zittā weetā.

Wiffcem zeenijameem semturreem un pilskfehneekem, tā arri faweem draugeem barru sinnamu, tā fawu

apteeka-prezzu un pehrwju-bohdi

no 14ta August atwehřchu fawā pašchā mahjā, Zuhlu-eeļā Nr. 9, un luhdsu, to lihds fchim man parahditu usizjibu arri tur ne-atraut.

Adolf Wetterich.

Jaleek wehrā!

Saweem gohdajameem andeles-draugeem par sinnu, tā es fawu cudeles-weetu wis ne-atstahju, bet tā lihds fchim, tā ir us preefchu fawu andelt ar pehrwju-prezjezm Pehtera basnijai blallam ir us preefchu paturru.

Wilmu Wetterich,

blallam Pehtera basnijai. 1

La ugguns-fkahdes apdrohřchinaschanas beedriba

„Salamander“

fam grunts-kaptahls 2 miljonus rubku leels un wehl labbi leels ihpafchs bruhka kapitahls,

apdrohřchina prett ugguns-fkahdi Rihgā un ap Rihgu mahjas, fabrikus, prezjes, mehbeles jeb mahju-leetas un wiffabas lustamas un nelustamas mantas zaur fawu apstiprinatu weetneeku

A. Bergengrün,

fam kantoris irr leelajā Mufku-eeļā (Mönchsstraße) № 15, 1 treppi us augřchu, blallam muitas nammam un pretti Dom-basnijai, Rihgā.

Jelgawa.

Mans kohrtelis atrohdašs Stoff nammā Nr. 25 us Stribweru- un Kenahlu-eeļas stuhra, prettin pulkstenu-taisitajam Grudfinskly.

Dr. G. Otto,
Jelgawas aprinka dalters.

Mehs peedahwajam Portlantes zementu un Dahnu semmes baltohs kalkus

Rehtern un beedr., 2
Smilřchu-eeļā Nr. 16.

Schweř-kohzini

malka 3 rub. laste pee N. John Gafferberg, Rungu-eeļā Nr. 12, dshju-bohdē.

Itin labbu Pohlu-semmes willu, baltu un pe-lehtu, kas no pašchas Pohlu-semmes atwesta, dab-bujama pee kohpmanā

J. Pulkiht. 1

Labbi kaulu-milti

dabbujami Ohgres šfirnawās, Zehfu kreisē, Ebrgiu drausē pee

J. Geld. 1

Sinna preefch Widsemmes, Kurssemes un Jgganuu-semmes.

J. Redlich

gruntigā un wiffu-wezzakā

Englischu

magasihnā

fchinnē gaddā, tāpat tā preefchlailā teel pahrdohitas til ween tahs ihstenahs Steiermarkas jeb Ebstreifu Keisera semmes iskaptēs, no ta wiffu-šihřtaka kakkama tehrauda, taisnas un lihřtas, garras un ihřas, — tā arri tahs patent-iskaptēs ar selta wahrdeem, no kaufeta tehrauda, kurras pee sahles til warren lip-pigas tā puzznāfīs pee bahřdas. Urriđsan tahs gar-rahs Pruhřchu labbibas, un tahs ihřas štipras atwāřu- jeb zinnu-iskaptēs, Itālijas semmes is-kapřchu galodinas, Strahlsuntes iskapřchu alminaina un bimstein almina bruzžetti jeb strihki un luhdsu wehrā list, tā mannas iskaptēs un tee Strahlsuntes iskapřchu strihki us 1871 gadda semmtohpibas israhdiřchanu ar to fcheit blallam redsamo gohda-šihmi pufchēkotas, tā

arriđsan ahmurini un laktinas preefch iskapřchu kappinaschanas, grahwju fchkippeles, sirgu- un gohwu-kehdes, dšelsu-pinnekti un dauds zittadas prezjes preefch mahju waldiřchanas un semmes uskohpřchanas.

Leelakais Frabjums Schujamu maschinu

preeksch skrohdereem un t. pr. no 65—100 rubl. f. un mafakas ar rohku greeschamas par 35 rubl., ta arri preeksch **saimneezehm** no 16 rubl. sudr. sahloht. — Preeksch wiffahm maschinehm meh **wairak gaddus piluigi galwojom** un peefubtam bes mafkas us pagehreschanu zenna-rahditajus ar bildehm.

Lühe un Zimmerthal,
Ribgä, leelä Smilfschu-eelä Nr. 7.

Gulbenes un Leijas-muischas draudse nospreeduse, lohla mahjibas-behrnu ehrbegi buhweht, 14 affis garru un 6 affes plattu. Tee, las scho buhwi gribbetu usnemt, teel usluhgtt, 15. September f. g. Gulbenes pilsmuischä nonahlt un sawas praffschanas usdoht.

Barons Heinrich Wolff,
basnijas pehrmindera-lungs. 1

Rammas-muischä, Sigguldas draudse, irr feschas mahjas pahrdobdamas. Tuwafas sinnas tur patt pee muischas waldischanas, jeb pee dsimts-lunga Ribgä, Pehterburgas Uhr-Ribgä, leelä Kal-leja-eelä Nr. 3. Baron Wolff. 1

Wibrohl-muischas dsimts-leelslunges pahrdohd tahs pee Sigguldas draudses peederigas Sahre-un Pallsen-neel-mahjas un arri to Andrejahn pufsmuischu. Tuwafas sinnas dabujamas Ribgä, Schweinfurtha nammä, pee wezjeem Smilfschu-wahrteem. Baron Wolff. 1

No Sehjesmuischas muischas waldischanas teel ar scho fludoinahs, ta Sehjesmuischä (Krimmuldes basn. dr.) wiffas semneeku mahjas teel pahrdohdas un irr ta peeteilfchanas un tuwala sinnas-ispasfchana pee augshminnetas muischas-wald. 2

Sameem draugeem un zitteem to sinnu islaschu, ta pee mannim daschadas sortes leschu-un feenas-pullstani, pullstenu lehdes, glahses un at-flehgas, latru brihdi par to lehtatu mafku pirkamas. Turellahit ar wehl to sinnamu darru, ta es, ta lihds schim, wiffadas sortes pullstenus ar gadda laita apgalwofchane par to wifsliehtatu mafku ihfata laita fataifu. K. Seynfelddt, pullstena-meisters prettim Ibiela bohdei. 1

Zehfu pilsehtä, Zuli mehnesi 1872. 1

Algezeema allusbruhfcha afzijas-beedriba darra zaur scho sinnamu, ta winna no schihs deenas eefahloht fawä jaunatwehrtä allus-pagrabbä Sinder-eelä Nr. 4 Wallis nammä latru pastelleschane pretti nemm us daschadu allu un kwassu puddeles un muzzas. Direkzija. 1

Lai isflawetä

wihna-pagraba,

Stahl-eelä pee rahtuscha,
pee

Robert Jaksch un beedr.

Ribgä,

las jaw no 1844 g. paslahw,

teel pahrdohds par taisnu un lehtu mafku, pa leelahm un mafahm dalahm, wiffadas wihna sortes, tapat arri schampangeris, rumma un ihkrais Englanbes pohrters. 3

No jensures atwehlehts. Ribgä, 18. August 1872.

Tahs lohti eemihletas un lehti pirkamas

Sweedru semtohpfschanas maschines,

lä: arkti no 5—16 rub-
teem, ezjeschas, sehja-
mas-maschines, ar rohku
un ar sirgeem dsennamas
kullamas maschines no
120—450 rubteem, puz-
maschines, eksesu-ma-
schines u. t. pr. u. t. pr.,
tä ta arri

superfosfatu

peedahwa par lehtu tirgu tai maschinu Frabjumä pee

Kantohris:
leelä Jeshlaba-eelä, eeprettim
birschu-nammam.

F. W. Grahmann,
Nikolai-eelä. Klakam streshneelu dabrsam, prettim gahsu-
fabrikim, Pehterburgas Uhr-Ribgä.

W. un S. M. Gouldinga faulu-mehflus un superfosfatu

no ihpaschi teizama labbuma pahrdohd lehti

L. Goerke un beedr.,

Sinder-eelä № 12, appalschejā tahfchä. 1

Eduard Frobeen,

Kungu-eelä Nr. 6, prettim Bialo-
schewa bohdei,

peedahwa sawu leelu Frabjumu schujamu maschinu preeksch mahjas wajadshbas, dahmu skrohdereenehm, wihreeschu skrohdereem, turpneekem, zeppurnee-
leem, fedlineekem u. t. j. pr. Ihpaschi luhdsu eemehroht tahs ihsten labbas

pateefas Amerikaneeschu Sin-
gera schujamas maschines,

par to zennu no 70, 75, 95 un 110 rubteem, un irr tahs paschas schē til pee mannim eltas dabujamas. — Pamahjischana lä winnas bruhle-
jamas un eepattaschana par welti. Galwofchana par winnu labbumu un ilgu stiprumu. Labbaka maschinu-bohmwilla, -deegs, -sihs, -addatas, -eela.

Drifkehst un dabujams pee bilfschu-un grahmatur-drikketaja Ernst Plates, Ribgä, pee Pehtera basn.

C. Ch. Appelius fabrika-bohde

preeksch wiffadeem doktern- un balbeern-rih-
teem, maschinahm, bandaschahm un rihkeem
preeksch flimneeku tohpfschanas, Ribgä, Kalku-
eelä, Schweinfurtha mahjä Nr. 2.

Schinni bohde warr papilnam dabubht un pehz
patilfchanas iswehletees wiffadus ahstiu-un bal-
beeru rihkus, brulkas-johstas no ahdas un ar
gummi pahrwiltas, klistra-sprizzes, wezmahtu-
sprizzes un wiffadus no gummi sagattawotus ahstiu-
rihkus; tapat arri wiffadus zittadu ammatu rih-
kus, las no gummi taifiti, ta: sprizschu mafus,
gummi-schnohres u. t. pr.

Korahditaju ar bildehm warr tai bohde bes mal-
fas dabubht.

J. Karis leela kurpju-magashne

us Kalku-un leelahs Kehniu-eelas stuhra, Kreemu
beedribas-nammä, peedahwa wiffadas sortes sah-
bafus un turpes preeksch pee-augufdeem, lä arri
preeksch behrneem; tä patt gummi-kalloschās no
wiffu labbalas sortes par lehtu mafku.

Leischn firsts Gedimins un Leischn sweineeks Jagails.

1.

Wezzwezzōs laikōs, par kurreem ne wehsture sinau dohd, bet teika ween, par Leischeem walbija zeets bet taifns firsts, kam to wahrdu Gedimins dohsm.

Firsts ar faweem lihdsineekcem kahdas deenas no weetas muhschigōs Leischn semmes meschōs bija uf jakti un firsts ar fawu draugu Witoldu pawiffam bij malbijeēs un wairs nesinnaja, ne kà pee beedreem, ne kà uf mahju tift.

Winneem gaddijahs pee straujas straumes tift. Winn'pufs bij sweineeka buhdina. Warrbuht ka tur winneem gaddisees kahds zetta-rahbitajs jeb wad-dons. Bet kà pahri tift?

Kamehr abbi wehl par welti padohmu mekleja, tamehr no ohtras puffes atbrauza wihrs ar laiwu un fazzija:

„Luhdsami, kahpjat eefschâ!“

„Un kas tad buhs ar muhsu sirgeem?“

„Tee pelbedami Sums pakkat nahks. Tif ween pawads stipri jaturr.“ Un tã arri notikka. Kad wiiani bij abraufuschi, tad sweineeks tohs wedda uf fawu mahjiau.

„Kahds taws wahrds un ammats?“ tã firsts praffija.

„Mannim Jagails wahrda un sweineeks esmu.“

Un sweineeks ar fawu feewu stipri ween darbojajs ap faweem weeseem. Wijs labbakais ehdeens un dsehreens teem tilka preekschâ zelts un labba guktu weeta fataisita.

„Ko tu dohma,“ — tã firsts ar pufsbalsi fawu beedri praffija, — „wai weineeks muhs gan buhtu warrejis labbak' usnemt, kad buhtu sinnajis, kas es esmu?“

„Pasemmigat' winsch warrbuht tad gan buhtu bijis, bet ne wis draudstgat,“ tã beedris.

„Un schi draudstiga buhschana ihpafchi mannim patihl. Nesazzisim wis, ka es tas firsts esmu. Tad winsch drohschal' runnahs un mums daschas wehrã nemmamas leetas isstahstihš.“

Wakkarianu ehdoht firsts Jagailam praffija: „Kã taggad eet Leischn semmē?“

„Leischi newarr wis leelitees, ka labbi klahjotees. Laubis gan falla, ka Gedimins effoht taifns. Bet kahda ta taifniba, kad paschã galwas pilssehtã deen' un nakt' sagti un flepkawas fawu darbu strahda?“

„Wai tad ta irr Gedimina waina?“ — tã firsts praffija. — „Wai tad firsts scho darbu nau gubernatoram ustizzejis?“

„Un kam tad gubernators ustizzeto darbu ne-is-darra?“ tã Jagails.

„Tapehš, ka winsch leelã pilssehtã wiffus kaundarritajus newarr useet un rohkã dabbuht.“

„Un tomehr winnam tas buhtu jadarra, un ja

es buhtu firsts Gedimins, tad es gubernatori gan pee ta speestu.“

„Un kã tad tu to darritu?“ tã firsts.

„Das irr ihši,“ — tã sweineeks, — „par katru sagfchanu, ko winsch nau usgabjis, gubernatoram buhtu ja-atlihdsina. Un kad zilweks no flepkaweem tiftu nokauts un winsch to blehdi nedabbutu rohkã, tad gubernatoram fawa patti galwa buhtu jadohd weeta.“

„Bet kurfch tad gan peenems gubernatora ammatu?“ tã firsts praffija.

„Katsr gohdawihrs to peenemtu.“

Firsts pasmejhajhs.

„Jubs pasmejhatees, funks, bet ja tas mannim no liktena buhtu likts tizzis, ka mannim par gubernatori waijadsetu buht, tad tizzat mannim, ka es scho ammatu ne par garru laifu buhtu walbijis un ka es neweenu kaundarritaju nebuhtu taupijis, kaut arri barons, wai pats firsts buhtu bijis.“

Tã sweineeka feewa starpã nahza un fazzija wihsram, lai tif aplam nerunnajoht un lai labbak' weefus weddoht uf gukkamo istabu. Weefi laikam buhschoht peekuffuschi un labbak' gullefchoht, ne kã winna traffibas klausiht.

„Tawa taifniba, feew', — bet kad schi leeta teef aistifta, tad mannim arri ja-isteiz fawas dohmas.“

„Un kad laikam wehl wiffas fawas dohmas ne-buhsheet isteikufchi, tad uf preekschu zittureis wehl tablak' runnasim. To Sums apsohlu!“ tã firsts.

„Katra reij tohti preezafchohs, ja mannim to gohdu parahdiseet un manni apmekleseet!“ tã sweineeks.

Kad weefi gukkamã istabã bij pawadditi, tad faimneeze atkal no jauna ar wihru tã sabla runnah:

„Jagail, zil aplam effi runnajas! Wai muhscham gudrs nepaliksi? Kad nu schee lungi firstam pastahstihš wiffu to, ko ar winneem effi runnajas? Wai ta nau tihra traffiba, par firstu un par gubernatori runnah? Kas tew fait par to, ka galwas-pilssehtã sohg un nokauj, kad tif ween tu atrohdees pilnã drohschibã? Ne manna zuhka, ne manna druwa. Behda tu par fawahm gohwim un siwim. To prohti. Bet pee walsts leetahm fawu pirkstu nepeedurri. To neprohti.“

„Bet, feew', wai tad taifnibu ne-esmu runnajas?“

„Taifnibu gan effi runnajas. Bet taifnibu effi runnajas augstakam, ne kã pats effi. Luh' schẽ tawa waina. Tu dohma, ka ar to peeteek, kad gohdigi dsihwo, fawus parradus maksã, bajnizã eet un preeksch katra zilwela zepuri no galwas nemm. Kas tã isturrahš, tas warr wiffu fazzihht, kas ween tam prahã schaujajhs. Tã tu dohma. Bet tew' leeliski wilkashš.“

„Bes Deewa sinnas ne matta gals mannim netiks aiskahrts. Un ko Deews mannim fuhstihš, to fanemfchu ar pateifschanu.“ — —

Dhtrâ deenâ no pascha rihta firsts un winna beedris atwaddijahs no sweineeka, tam apsoholidami, ka par pahri deenahm sinnu no winneem dabbuschocht. —

2.

Wehl pilna neddeka nebij notezzejusi, kamehr tahs leetas bij notikluschas, ko nupat effam stabstijufchi, kad wehstneffis atnahza pee sweineeka, kas leelijahs, ka atneffocht swarrigas sinnas. Pats Jagails nebij mahjâ, bet seewa wehstneffi lifka eenahkt istabâ. So ta warren kahroja sinnaht, deht ka zilweks nahkoht. Wehstnescham sawa sinna nemaj nebij jaflehpj un tâ tad fainneeze drihs dabbuja sinnaht, ka Jagailam us firsta pawehleschanu janahloht us galwas-pilssehtu. To dsirdebama seewina til leeliski isbihjahs, ka sweeschais ar mohkham ween winnu warreja apmeerinaht, tai issklaidrodams un apstiprinadams, ka firstam itt mihliga bals un laipnigs waigs bijis, kad winnu pee sweineeka stellejis un ka no ta warroht atskahrst, ka firsts sweineekam ne dohmaht kaunu nedarrischoht. Tomehr fainneeze gluschi wehl nebij eemeerinajufees, kad wihrs pahrnahza.

Sweineeks nemaj ne-isbihjahs par to sinnu. Winsch to fanehma itt lâ zilweks, kam firds apsinaschana neko nepahrmett. Til ween to sweineeks wehstnescham luhbsa, lai winnam preeksch aiseisofchanas kaujocht pufsdeenu eht un zittas drehbes apgehrbt.

Jagailam ehdeens labbi gahja pee firds, bet seewa ne-ehda neweenu paschu kummofu. Kad bija pahchdis, tad sweineeks gahja gukkamâ kambari un par masu brihdi nahza atpakkat, ispuschtohts ar swehtdeenahs drehbehm.

Kad aiseisofchanas brihdis kahrt bija, tad sweineeze raudaja un schnuksteja un brehza, ka wihran gribboht lihds eet, ka to weddoht pee nahwes un ka seewai tad neklahjotees no wihra schkirtees. Gan wihrs tai issklaidroja, ka tas newarroht buht, ka schi lihds eijocht. Bet seewa nelikkahs eepreezinatees.

Tomehr bij jaskkirahs. Diwi sirgi gaidija. Wehstneffis uskappa weenam muggurâ, sweineeks ohtram. Sirgi bij stipri un muddigi un tâ tad winni wehl tanni paschâ deenâ atjahja galwas pilssehtâ.

Wirfneeks gaidija pee pilssehtas wahrteem. Wehstneffis winnam sweineeku atdewa un abbi diwi nu dewahs us pilli. Sweineekam tak arri drufku tâ lâ nelabbi bija ap firdi. Tomehr winna waigs bij meerigs un drohschs lâ arween.

Wirfneeks, neweenu wahrdu nerunnadams, Jagaili eewedda flaiskâ kambari un fazzija, lai tē gahgoht. Wirfneeks pats aiggahja.

Ne-ilgi pehz tam durwis atwehrahs un weens no Jagaita weeseem parahbijahs.

„Jagail, wai atgahdinajatees, ka no Sums atwadbidamees Sums esmu apsohlijis, ka drihs fatilfimees?“

„Atgahdinajohs.“

„Wai atgahdinajatees ko pufsdeenu ehdoht effam

runnajufchi un ko par to effat fazzijufchi, ka schinni pilssehtâ til dauds warras darbus strahda?“

„Atgahdinajohs.“

„Nu labbi. Firsts sinn katru no Suhfu wahrdeem.“

„Par to esmu noskummis.“

„Un kapehz tâ?“

„Kur tad zittur firsts to sinnu dabbujis, lâ no manneem weeseem? Un wai weeseem peeklahjahs, waldischanai to istabstibt, ko fainneeks us winneem runnajis, kad tohs pee sawa galda peenehmis?“

„Tawa taifniba, Jagail! Un ja tawi weesi tâ buhtu darrijufchi, tad winni sewi paschi buhtu apkaunejufchi. Bet ta leeta nau wis tahdâ wihsē notiklusi.“

„Un lâ tad firsts sinnaht dabbujis, ko es esmu fazzijis?“

„Weens no weeseem bij tas firsts pats.“

„Ja weens no winneem bij tas firsts, tad Suhz tas effat!“ Tâ fazzidams Jagails sawus zekus loh-zija firsta preekschâ.

„Un lâ tu to warri sinnaht?“

„Suhfu gukkamâ kambari til weena gulta bij. Tad nu jeb abbeem weeseem bij jaguff kohpâ, jeb tam wezzakam gultâ bij jaguff. Un tomehr esmu redsejis, ka jaunakais gulleja gultâ un ka wezzakais wiffu nakti us krehsla pawaddija. Tad tuhliit apkehru, ka tas jaunakais weens augsts lungs effoht, bet ka pats firsts effoht, to tak netizzeju. Un Suhz bijahz tas, kas gultâ gulleja!“

„Kad tu nu sinni, ka es esmu tas firsts, — wai nebihstees?“

„Es zittu neko nebihstohs, ka Deewu apkaintinaht un prett firstu apgrehtotees, pilnu pateesibu winnam netildams.“

„Tad tu pastahwi pee ta, ko winnu deenu effi fazzijis?“

„Pastahwu!“

„Un tu arween wehl dohma, ka katru nedarbu warr gaismâ zelt, kad ween kreetni melle?“

„To gan dohmaju!“

„Kad tu buhtu gubernators, tad laikam pilssehtâ paschâ nakti waldbitu pilna drohschiba?“

„Ne esmu gubernators, ne arri buhschu. Bet ja Deews mannim tahdu ammatu buhtu dewis, tad, sinnam, par to mannim buhtu bijis jagahda, ka zilweli ir paschâ nakti drohschi pa eelahm warretu staigahz.“

„Un tu no neweena nebihstohs?“

„Es drohschi katru nedarbu zeltu gaismâ, kaut arri pats firsts to buhtu padarrijis. Papreeksch Deews, pehz Deewa likkums, pehz likkuma firsts.“

„Labbi,“ — tâ firsts fazzija un ar fudraba pulsteniti swannija. Leels pulks angstu teefas lungu un leelmannu eenahza un firstu apstahja.

„Draugi un lungi! Tē jaunais gubernators. Wai tam, kas tam nepaklausa!“

„Ko Suhz fakkat?“ tâ sweineeks brehza, — „ap-

dohmajat, ka es esmu prasts wihrs. Wai tad leelmanni palkausihs mannim, tahdam neezinam?"

"Winneem laikam buhs japalkausa, jo es pats arri palkausischi un es tal esmu leelaks par winneem. Tad nu fungi, Suhls effat dsirdejuschi, ko esmu fazzijis. Scho wihru esmu zehlis par gubernatori. Kas preefsch wiinna neklannisees, tam bende galwu nozirtih. Tahda irr manna patilfchana un manna gribbeschana."

Wiffi zeeta kluffu. Neweens pretti nerunnaja. So katrs sinnaja, ka firsts wifs pirmat' gribbeja, lai wiinnam tiftu palkausihts.

Firsta fullains Jagaitam atneffa selta kehdi un ammata drehbes, ar ko jaunam gubernatoram bij jagehrbjahs un nu wifs tas augstmannu pulks to pawaddija us gubernatora pilli.

"No fcha brihscha," — ta firsts bij fazzijis, — "Jagails usnems gubernatora ammatu. Kurru winsch aizinahs pee teefaschanas, tam janahl. Neweens, ne tas wifs augstakais, ne pats firsts, ne drihst atrautees. Neweens. Wai faprobhat?"

Un wiffi augstmanni apfoblijahs us wahrdu palkausiht jaunam gubernatoram. —

3.

Pilns mehnesis bij pagahjis, kamehr firsts Jagaili bij zehlis par gubernatori un pa wiffu scho laiku galwas pilssehta weens pats sleplawibas darbs bij padarrihts. Gubernatoris nedarbineeku tillam bij meflejis, kamehr to arri teescham bij usgahjis. Tas bij weens no firsta wifsaugstakeem leelfungeem. Gubernatoris wiinnu pasuddinaja us nahwi un firsts ne pufch plehstu wahrdu pretti nerunnaja.

Wiffa pilssehta redseja, ka gubernators bij wihrs ta ohsols un ka wiinnam gluschi weenalga bija, wai noteesajams bij baggats wai nabbags, wai bij leelkungs jeb semneeks.

Wezza gubernatora teefas fullainus Jagails gandrihs wiffus no deenesta bij atlaidis. So gandrihs wiffi bij tahdi, kas prett dahwanahm nedarbineekus aistahweja un wiinnu blehdigus darbus flehpa. Wiinnu weeta Jagails zehla ustizamus wihrus, ko no sawas dsimtenes atazinaja un ko labbi pasinna. Jagaitam bija kahdi trihs, jeb tshetrsimts tahdi wihri. Scheem, pa pulzineem dalliteem, no pulsten dewineem wakkara pilssehtas eelas bij japahrwakte. Schi kalposchana bij gruhata, bet tee wihri dabbuja leelu maksu. Jagails pats dabbuja leelu lohni, bet mas ween istehreja naudas. To lohnes daku, kas atlikka, to Jagails arri isdallija starp saweem palihgeem. Ta tad wiinni sawa gruhata deenesta bija gauschi uszihrtigi un gubernatoram ittin padewigi.

(Us preefschu wehl.)

Kalnakhrohsineeks.

(Statt. Nr. 30. Beigums.)

Winsch nekusteja un ar aisslehgtahm azzim gulleja, tad Suhle stahstija, ka Franzis to glahbis un

us kalnakhrogu neffis, ka fchi tehwu meflejusi un ka winsch nu sawa wezza eerasta istaba atrohdoees.

Kalnakhrohsineeks prassija pehz Frantscha un to mihligi apfweizinaja, kad Suhle wiinnu bij atazinajusi.

"Es Sums rohku newarru sneegt," — ta winsch fazzija, — "bet runnabt wehl warru. Suhls manni no nahwes gribbejant isglahbt. Es Sums pahri esmu darrijis. Suhls effat gohda-wihrs. Sem Suhfu rohlahm kalnakhrohs attal sels un pee gohda tils. Ja Suhls nefaunatees ar nedarbineeka meitu apprezetees, tad Suhle lai paleet Sums par seewu."

"Bes Suhfu swehtifchanas pee wiinna ne-eschu!" ta Suhle teiza.

"Sawu swehtifchanu Sums dohmu no wiffas firsts! Paleezi arween til laimiga, zil labba prett mannim effi bijusi un tewim nefad nekas nekaitehs. Ne-aismirsti mannis pawiffam, kad buhschu aissgahjis . . ."

"Nerunnajat ta, tehws, Suhls attal warrat atwessefotees!"

"Ne, atfahrtu, ka ar mannim drihs buhs pagallam. Un ta arri buhs labbat'. Es ar jauno pafauli ne-esmu warrejis aprastees. Es arri us preefschu to nebuhtu warrejis darriht. Tadeht neturri manni!" —

Kalnakhrohsineeks arri teescham isdissa ohtra wakkara, firstnigi no Frantscha un no Suhles apraudahs.

Pezh kahdeem mehnescheem kalnakhrogha bij kahsas un Franzis sawu mihtako attal no jauna eewedda wezza tehwu-mahja.

To laiku lihds kahlahm Suhle pawaddija eisenbahna farga mahjina. Us kahlahm neweens weefis nebij preezigaks ne ka Postes-Bartels.

Frantscham pee mahjas waldischanas ittin labbi isdewahs. Kalnakhrohs bij aismirsts. Kalnakhroghazeemats salkoja un seedeja, ka katram bij japreezajahs. —

Ar warru apprezeta.

(Statt. Nr. 31.)

Serde: Neds, ka sawihst, suhd un ischliht Baggats lauschu trahjums Ugguns grehta, uhdens pluddos; Kad pec grehtu gabbal kludahs, Pats ar sawu mantu suhdahs.

M. G. Remling.

Sliktums tas jau wis naw, kad laiks ahrpuffe fadusmojees pehz patilfchanas traktu, eelschpuffe pa diweem kohpa sehdeht un ugguns-kurra preefschah smeedameem un tehrsedeameem firtu punschu dsert; johkus weens ohtram stahstih un mihtakai ap kattu kertees. Lai tad auka traktu zil gribb, ko wiinni par to behda.

Ta masa nebehndeeze nenahl, flahde, ka til ilgi dusmojahs!

Bet kad wiinnai schinni wehtras-laika tomehr prahta eekristu, to atsehgu, ko ar zukura-zangahm aissweeda, taggad ar sawu baltu rohku pazelt?

Ta dohmajoht Dingles lahrdam azzis ka kakkam spigguloja. Tas jau gan notitt warr.

Dahma jauna un smukka, dsihwo weena patte bes laika-kawekta. Schis azzu-mirkkis winnu us tam pasfubbina — pils-kungs tohti laipnigs un baggats, proht mihlinees — hm, notikt tas gan warr.

Klau! Dsird pa gangi tschabbeschanu, dsird, kà atflehgu durwis apfahrt greeesch.

Ta jau irr ta masa nebedneeze, kas tad zits!

Atflehga diwi reis apgreeeschahs, fleppenahs durwis atwerrahs un rittigi, schi eenah!

Baltàs drehbès gehrbusees un weenà rohkà swezzi turredama winna eenah. Winna nebij ne kahds spohls, bet pateesiga seeweete, kas wihreescha nahza apmekleht.

Ta jau arri tahda nakts bij, kur stirnitei pee wilka palihga jamekle.

Atalijas waigs bahls, winna gan tohti nobihjusees.

Swezzi us galda nolikkuse jahka runnaht: „At zil breefmiga schi nakts!“

Nu jau bij eemahfufe runnaht.

Tingles lahrds pazehla krehflu pee ugguns-kurra, un dahma nosehdahs.

„Jums gan aufstums zaur fauleem eet, Atalija, wai nebuhtu labbi, kad kahdu lahstii punschja bauditu?“

„Pateizohs; smecketu gan.“

Tingles lahrds tahs atgreeeschahs dahmas ne-apfmehja wis, tai waijadseja paschai no sewis winnam padohtees. — —

„Ta wehtra Suhsh tohti isbeedejuse, mihta Atalija?“

„Kà nu nè! Bailigi fapni manni mohzija. Wehl taggad jadrebbe.“

„Baudeet to karstu dsehreenu un sildeet rohkas pee ugguns, tahs jau aufstas kà tihrais leddus!“

Tingles lahrds warreja taggad dahmas rohkas fawàs nembams johkus taifih, prassidams, kà tas warroht buht, ka tam aufstas rohkas, kas nu pat no spilwenu gultas peezehlees.“ Dahmai bij til aufstas rohkas, dohmaht ka no ahreenes buhtu eenahfufe.

Winna smeckaja punschu, un nu wairs til daudf nedrebbeja.

„Mannim fapni rahdijahs, ka schi pille deggoht.“

„Wehtras-laihs Suhsh isbeedejis un tahbus fapnus uspuhtis.“

„Warr buht. Nedseju, ka wiffas leetas jau degga: galdi un krehfli, greesti un grihda lihds ar lohga gardinehm; duhmi pildija wiffas istabas un no-grimma lihds semmei. Skraidiju no weena kambara ohtrà, wiffur duhmi man pakkat; mettohs pee semmes, bet arri tur ne-warreju glahbtees, bij gandrihs janosmohf. Al wai, wehl taggad duhmu ruhltumu jubtu!“

„Un kur tad es biju?“ Tingles lahrds prassija.

„Kur es biju, ka jums palihgà nenahzu?“

„Suhsh pa weenu lohgu skattijatees un warrejaht gan manni isglahbt, bet nenahjaht wis eelschà; issteepu gan fawàs rohkas, bet Suhsh fawu nesnee-djaht pretti.“

„Ah, ta bij manna flitta drohschiba. Suhsh fapni manni apfuhds. Es nebuhtu jums palihga nahzis, es? Zaur paschu deggofchu elli buhtu Suhsh neffis!“

To fazzidams lahrds dahmai ap falku kehrahs.

„Sir, Ungku semme teef dahmas apfargatas, kas pee kahda lunga palihga melle, un es pee jums eebehgu!“

Tingles lahrds nomannija, ka schi dahma ne-esfoht wis tahda, kas deht mihsstas wallodas un kahda seezina glaudu-wahrdu tuhlin kà ahprahtà paleef un wiffu aismirst. Tè waijadseja wehl zitta ka.

Lahrds nosehdahs Atalijai pretti un liffahs, ka buhschoht no gluschi prastahm leetahm runnaht.

„Man jau arri tas prahtà nahzis,“ winsch teiza, „ka pille warretu kahdu reis nodegt; deeneestneeki glehwi un ugguns nesarga. Tomehr ta nebuhtu ne kahda leela nelaiame. No manna kambara eet almena treppes us semmi; nauda un naudas-papihri lihds ar dimanta almenem atrohdaht tahdà dselsu-flappf, kas pats uggunf nesadegg un arri papihreem un zittahm leetahm, kas tur paglabbati, netauj sadegt. Wai Suhsh jau dsirdejuschu no ta flawena dimantu krahjuma, ko par Sangfi fauz?“

„Nè.“

(Us preelshu wehl.)

Dsirkstele.

Uf labbeem darbeem fubbinahf
Wehs warram flawedami;
Uf labbeem darbeem muddinahf
Arr' spehjam mahnedami.
Bet flawehs dasch teef isleppis,
Un mahnehhs paleef fapihjis,
Waj tahds naw teescham smeijams?

Diweem kungeem kalpohf.

Tunnis. Suhsh muhschs zilwekam.

Laiminsch. Kas tad tawu muhschu tahdu fuhru darrijis?

Tunnis. Ammatneeki.

Laiminsch. Kà tad ammatneeki?

Tunnis. Tu finni, mans dehs eet pilssehtas ffohlà. Winnam waijadseja jauna apgehrba, un tè nu bija janoteffajahs: no kurpneeka pee ffohdera, no ffohdera pee zeppurneeka; ar weenu jakau-lejahs, ar ohtru jastrihdahs. Skaidri gals!

Laiminsch. Tai liggai warr palihdseht: leef weenam eemahzitees ffohdera, kurpneeka, zeppurneeka ammatu, tad tiffai ar weenu buhtu dar-rischamas.

Tunnis. Tas newarr buht. Kà lai weens diwus ammatu strahda?

Laiminsch. Kapehz ne? kà tad weens wihrs weetahm ispilda ffohlotaja ammatu?

Tahmneeks.

Atbildedams redaktehrs A. Leitan.

No Zensures atwehlehts.

Rihgà, 17. August 1872.